

IOAN PAPAZOGLU LIFE AND WORK

Traducere din l. română în l. engleză de Vera Iuhtimovschi. - Chișinău: Pontos, 2007. - 160 p.

În luna februarie 2007, a ieșit de sub tipar traducerea în limba engleză a cărții „Ioan Papazoglu, revenire acasă”, idee și concept – scriitoarea Claudia Partole. Doamna scriitoare a depus o muncă enormă pentru a publica filele de jurnal al acestui mare Om și Artist plastic – Ioan Papazoglu, care în 1926, la prima sa expoziție personală de pictură și desen, în incinta școlii nr.3 din Comrat, expune 48 de tablouri în ulei și 27 de desene. La vârsta de 21 de ani vine la București pentru a-și îmbogăți cunoștințele artistice.

În anul 1928, se înscrie la Facultatea de Litere și Filozofie din București, unde a studiat, în mod special, istoria artelor și arheologia, iar mai târziu, se arată interesat și de geografia generală – cursuri pe care le considera absolut necesare pentru un pictor peisagist. Acestea și alte detalii despre viața pictorului basarabean Ioan Papazoglu sunt descrise și traduse în cartea numită mai sus.

Cartea cuprinde 160 de pagini și are un aspect estetic deosebit, datorită străduinței colectivului editurii „Pontos”. Ea este tradusă cu succes de Vera Iuhtimovschi. Textul tradus e redat într-o limbă accesibilă și frumoasă, demnă de valoarea cărții originale. S-a lucrat cu minuțiozitate, cu cunoaștere în cauză și cu mare răspundere față de original. Traducătoarea a reușit să redea veridic toate subtilitățile lingvistice și stilistice ale originalului, omenia și bunăvoința care emană din filele acestei cărți, protagonistul căreia e Ioan Papazoglu. Traducerea lucrării de față își propune să aducă la cunoștința cititorului acea valoroasă bogăție, care ne-a fost lăsată de pictorul Ioan Papazoglu. Vera Iuhtimovschi dispune de un înalt nivel de pregătire lingvistică și extralingvistică, oferindu-ne, astfel, plăcerea de a simți și a pătrunde în arta pictorului prin arta traducerii.

La compararea textului român al Claudiei Partole și a traducerii acestuia în limba engleză de Vera Iuhtimovschi, am observat că atât forma, cât și conținutul sunt redat corect, în pofida faptului că limba engleza și limba româna fac parte din grupuri lingvistice diferite.

Limba engleză, folosită de către Vera Iuhtimovschi, implică o bogăție de sinonime, antonime, care variază vocabularul cărții, cuvintele din propoziții sunt în ordinea lor logică, academică, necesară, cu structuri tipice engleze, sinonime folosite nu numai în vocabular, dar și în morfologie și sintaxă.

Gramatica și vocabularul redau complet ce au dorit autorii, atât scriitoarea Claudia Partole, cât și pictorul, individualitatea lui fiind exprimată prin variate aspecte ale limbii engleze. Materialul tradus redă situația așa de parcă ar fi fost scrisă direct în limba engleză de către un vorbitor nativ al acestei limbi.

„Life and Work” e o narațiune la persoana întâi, o privire retrospectivă asupra vieții și activității marelui artist plastic. Prologul și epilogul cărții au fost scrise de Claudia Partole.

Cartea e scrisă în limba vorbită, cu un lexic bogat și variat, structura propozițiilor e simplă, compusă și complexă. Vera Iuhtimovschi s-a străduit să utilizeze multe figuri de stil, pentru a reda profund personalitatea acestui om deosebit: **epitete** – *life-long, smart, magnificent, magnanimous, fairy-like* ... un număr colosal de cuvinte descriptive la temele – natura, persoane, educație, localități; **aluzii** – *he said he could spare me a few minutes at dinner time; I guessed I knocked him down*; **comparații** – *as light as a feather; as if he offered me a treasure; had the beauty of the Garden of Eden*; **eufemisme** – *deceased; passed away; departed from this life*; **metafore** – *the nails were disobedient; you are a “light”*; **heart-breaker**; **aforisme** – citate introductive la toate capitolele și alte exemple: *Necessity is the Mother of Invention; No pains, no gain; Mystery and War go hand in hand; Repetitio est mater Studiorum; Need tempers the Man*; **expresii idiomatice**: *to pay an Armenian visit; to warm one’s ears; wild-goose-chase; to be the cat’s whiskers; a hard nut to crack; feeling on top of the world; to save face*; **împrumuturi din limbile: greacă**: *typhus exanthematicus; frescos; canvas*; **latină**: *strata; inter alia; extempore; lycée*; **rusă**: *vecernea; salo; chirpici; balalaika*; **franceză**: *tête-à-tête; commissioned; salon; début*; **română**: *mămăligă, agape, compot*; **ucraineană**: *salicico, horilka*; **arhaisme** – *wondrous; boyar; bourgeoisie; bravas; ducat*; **termeni**: *din domeniul artei, medicinei, serviciu-*

lui militar, de război, teologie, muzică, educație etc.; **nume proprii:** de catedrale; nume de familie; țări; orașe; străzi; râuri; tablouri; **inversiuni** cu cuvinte de accentuare: *but I did; hardly had he, and I did manage to...*; **adevăr spus numai pe jumătate:** *that was the practice then; my colleagues – sons of rich people ... while I, my real possibilities; obstacles, difficulties ... until you win recognition.*

Toate acestea sunt numai puținele exemple traduse și adaptate din lexicul bogat al naratorului – marele Om și Artist plastic – Ioan Papazoglu.

Traducătoarea parcurge cu conștiinciozitate bogatul material prezentat. Îl trece mai întâi prin sine, asigurând asimilarea și înțelegerea deplină a problemelor de bază ale textului specific domeniului de pictură. Traducerea este perfectată conform cerințelor universitare, exprimă pe deplin individualitatea pictorului, ceea ce și se cerea de la traducător.

În ansamblu, textul redă realitatea, se citește ca un text literar, își propune să-l ducă pe cititor prin labirintul frumosului și al imaginilor percepute de pictorul basarabean.

În încheiere, subliniem că aceste cărți au un conținut mai mult decât instructiv-educativ. De aceea, vă propunem să citiți cu multă atenție fiecare expresie, mesaj transmis de autor și traducător pentru a le aplica în practica de toate zilele, îmbogățindu-vă astfel nivelul cultural și spiritual.

Le mulțumim doamnelor Claudia Partole și Vera Iuhtimovschi că ne-au oferit posibilitatea de a-l cunoaște pe pictorul basarabean Ioan Papazoglu.

Zinaida CAMENEV, dr., conf.univ.,
Catedra Limbă Engleză

Gabriela ȘAGANEAN, dr., conf.univ.,
Catedra Traducere, Interpretare și Lingvistică Aplicată